

STORTINGET

Innst. 112 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:61 S (2025–2026)

**Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om
Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Amalie Gunnufsen, Anna Molberg og Haagen
Poppe om å gjøre det enklere for unge å komme i
jobb**

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en endring i arbeidsmiljøloven som tillater flere ungdommer mellom 15 og 18 år, i flere sektorer, å arbeide frem til midnatt.
2. Stortinget ber regjeringen utrede handlings-rommet for å, innenfor Norges folkerettslige forpliktelser, gi noen flere unntak i arbeidstidsbestemmelsene for ungdom, slik at flere ungdommer under 15 år kan arbeide noe mer enn to timer på skoledager.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en endring i arbeidsmiljøloven som gjør det mulig å jobbe fem søndager på rad.
4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en endring i alkoholloven som kan tillate personer som har nådd myndighetsalder, å selge, utlevere og skjenke alkoholgruppe 3 når en person over 20 år har daglig tilsyn med salget.
5. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en endring i alkoholloven som kan tillate at personer som har fylt 16 år, kan utlevere alkohol i gruppe 1 når en person over 18 år har daglig tilsyn med salget.

6. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om avvikling av Statsforvalterens godkjenningsordning for turistkommuner og overlate til kommunene selv å bestemme hvorvidt det skal være tillatt med søndagsåpne butikker i hele eller deler av kommunen.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 5. desember 2025 om statsrådens vurdering av representantforslaget. Statsrådets svarbrevbrev av 5. januar 2026 ligger vedlagt.

Som ledd i komiteens behandling ble det åpnet for skriftlig høring/innspill. Komiteen mottok 7 innspill.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Vidar Kjølmoen, Morten Sandanger, Agnes Nærland Viljugrein og Elise Waagen, fra Fremskrittspartiet, Alf Erik Andersen, Bjørnar Laabak, Sebastian Saltrø Ytrevik og Morten Wold, fra Høyre, Amalie Gunnufsen og Anna Molberg, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Marian Hussein, og fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, viser til Representantforslag 61 S (2025–2026) fra representanter fra Høyre om å gjøre det enklere for unge å komme i jobb.

Komiteen viser til høringsinnspillene, der det er stor enighet om målet og intensjonen om å gi ungdom arbeidserfaring og en god start i arbeidslivet. Komiteen merker seg at det ikke er enighet om at forslagene i representantforslaget fører til at man når målet. Komiteen viser også til statsrådets vurdering av de ulike forslagene.

Komiteen viser til at arbeidsmiljøloven gir barn og unge et særskilt vern for å sikre barn og unge nok fritid og hvile. Dette vernet øker sannsynligheten for både skolegang og utvikling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til representantforslaget om å gjøre det enklere for unge å komme i jobb, og deler forslagsstillerens bekymring over at færre unge enn tidligere deltar i arbeidslivet. Tidlig arbeidserfaring er avgjørende for å bygge kompetanse, ansvarsfølelse og økonomisk selvstendighet, og at dagens regelverk i for stor grad hindrer unge i å få sin første jobb.

Disse medlemmer viser til at arbeidsmiljøloven i dag inneholder strenge og lite fleksible arbeidstidsbestemmelser for ungdom, særlig knyttet til nattarbeid, søndagsarbeid og arbeid på skoledager. Etter disse medlemmers syn er dette regelverk som i liten grad er tilpasset realitetene i et moderne arbeidsliv, særlig innen varehandel, servering og reiseliv, hvor mange unge har sine første jobber.

Disse medlemmer viser til rapport fra SSB «17-åringer med sommerjobb fikk betydelig høyere inntekt som voksne» om at ungdom som har hatt sommerjobb eller deltidsjobb, har bedre tilknytning til arbeidslivet og høyere inntekt senere i livet. Disse medlemmer mener det er et politisk ansvar å fjerne unødvendige hindringer som gjør det vanskeligere for unge å komme i arbeid.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag til en endring i tobakksskadeloven som tillater personer som har fylt 16 år, å selge tobakksprodukter.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag om å myke opp arbeidstidsbestemmelsene for ungdom i arbeidsmiljøloven, som gjør det mulig å jobbe mer og mer attraktivt å ansette unge arbeidstakere.»

Komiteens medlemmer fra Høyre understreker at når unge får muligheten til å ha en jobb, kan det gi dem mange fordeler senere i livet. Et tidlig møte med arbeidslivet gir verdifull arbeidserfaring, som kom-

mer godt med når de unge senere skal søke om en fulltidsjobb. Det er med på å bygge selvtillit og bidrar til å lære nye ferdigheter. Disse medlemmer mener arbeid bidrar til å utvikle ungdommens ansvarsfølelse ved at de lærer å møte forpliktelser, være punktlig og overholde tidsfrister. Muligheten til å tjene egne penger kan bidra til økonomisk selvstendighet og gir en god forberedelse for voksenlivet.

Disse medlemmer understreker at det er viktig at ungdommer har ekstra beskyttelse i arbeidsmiljøloven. Barn og unge må få nok fritid og hvile, og følgelig bør arbeidstiden være godt regulert. Unge arbeidstakere bør i tillegg være godt kjent med rettighetene sine og bør i større grad være organiserte. Disse medlemmer mener samtidig at det finnes rom for noen forbedringer i regelverket som vil gjøre muligheten for å få mer arbeidserfaring litt større.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at Høyre i representantforslaget foreslår å «gjøre det enklere for unge å komme i jobb» gjennom endringer i arbeidsmiljøloven og alkoholloven, som blant annet åpner for at flere ungdommer mellom 15 og 18 år kan arbeide frem til midnatt og på flere søndager. Disse medlemmer mener at disse forslagene ikke representerer en reell jobbpolitikk, men snarere et forsøk på å svekke unges rettigheter og beskyttelse i arbeidslivet, uten å skape en eneste ny arbeidsplass.

Disse medlemmer vil understreke at unge arbeidstakere har krav på et særskilt vern nettopp fordi de befinner seg i en fase av livet der helse, sosial utvikling og utdanning må stå i sentrum. Høyres forslag innebærer i praksis at ungdom skal jobbe seinere, oftere og under mindre regulerte rammer, samtidig som det ikke stilles et eneste krav til arbeidsgivere om å skape flere jobber, tilby trygge vilkår eller bidra til læring og kompetanse. Disse medlemmer mener at dette ikke er politikk som tar ungdommers utfordringer på alvor.

Disse medlemmer undrer seg over at Høyre selv peker på at «det blir stadig færre ungdomsjobber». Likevel velger de å foreslå lovendringer som kun handler om å gjøre ungdom mer tilgjengelig for arbeidsgiverne, i stedet for å få arbeidsgiverne til å stille opp for ungdom. Disse medlemmer er enige i at forslaget sørger for mer fleksibilitet for arbeidsgiverne, men ingen nye muligheter for unge. Den grunnleggende utfordringen – mangelen på jobber – adresseres ikke av representantforslaget.

Disse medlemmer mener at representantforslaget også kan føre til økt press på unge og undergrave skolegang, fritid og hvile. Forslaget som vil gjøre det mulig å jobbe til midnatt på hverdager og utvide søndagsarbeid for mindreårige, endrer da balansen mellom arbeid og liv i en retning som kan svekke både helse og læ-

ringsutbytte for ungdom. Det er grunn til å stille spørsmål ved om Høyre har forstått at ungdomstiden er en viktig del av livsløpet hvor gode rammer er avgjørende for fremtiden.

Disse medlemmer viser til at forslaget inneholder forenklinger i alkoholloven for å slippe flere unge til i serveringsbransjen. Disse medlemmer mener at forslaget overser særlig én viktig realitet: ansatte under 18 år har behov for ekstra vern i bransjer som i dag allerede sliter med utrygge arbeidsforhold. Disse medlemmer mener at å slippe unge inn i flere av de mest krevende rollene i alkoholservering kan øke risikoen for utnyttelse og uheldige situasjoner.

Disse medlemmer påpeker at representantforslaget reduserer debatten om ungdomsarbeid til spørsmål om arbeidstid og lovteknikk, uten å se på hvorfor unge sliter med å komme inn på arbeidsmarkedet: et svakt arbeidsmarked, for få læreplasser, for lite offentlig satsing på nye næringer og et næringsliv som i mindre grad tar inn unge uten tidligere erfaring.

Disse medlemmer advarer sterkt mot en utvikling der rettighetene svekkes uten at det skapes reelle muligheter for unge. Disse medlemmer mener at det er ikke forenlig med et seriøst og ansvarlig arbeidsliv, og det gjør ingenting for å møte den økende arbeidsledigheten blant unge i Norge.

Disse medlemmer viser til den urovekkende utviklingen i arbeidsmarkedet det siste året. Ifølge sesongkorrigerte tall fra Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) økte arbeidsledigheten fra 4,0 pst. i 1. kvartal til 4,7 pst. i 3. kvartal 2025, noe som tilsvarer 142 000 arbeidsledige – 20 000 flere enn ved årets inngang. Disse medlemmer merker seg særlig at ledigheten blant unge mellom 15 og 24 år har økt markant, fra 12,8 til 15,0 pst. i samme periode.

Disse medlemmer viser til at summen av unge arbeidsledige, deltidsansatte som ønsker flere timer, og personer som står til disposisjon uten å oppfylle alle AKUs kriterier, utgjør 149 000 unge. Dette er et betydelig urealisert arbeidstilbud og et tydelig signal om at unge møter et stadig trangere arbeidsmarked. Samtidig deltar hele 67,6 pst. av unge under 25 år i arbeidsstyrken, et historisk høyt nivå som viser at mange ønsker å bidra, men ikke finner arbeid.

Disse medlemmer understreker at utfordringene i arbeidsmarkedet ikke bare rammer lavtlønte unge, men også unge med høyere utdanning. Ifølge NITO har ledigheten blant ingeniører og teknologer økt med 28 pst. siden første kvartal 2025, og ledigheten blant avgangskullet 2025 er nå 9,41 pst., nesten en dobling fra året før. NITO advarer om at denne utviklingen «bør få det til å blinke røde varselampene», og peker på at Norge ikke skaper nok nye arbeidsplasser, særlig innen teknologi og industri.

Disse medlemmer viser også til at NITO rapporterer om en betydelig økning i nedbemanninger og sluttpakker, med en vekst på 35 pst. i innmeldte saker mellom 2024 og 2025, samtidig som det varsles tøffe nedbemanninger i 2026. Dette er klare tegn på et arbeidsmarked under press og en politikk som ikke i tilstrekkelig grad legger til rette for kompetansebygging, forutsigbarhet og trygghet.

Disse medlemmer mener det er særlig alvorlig at ungdom over tid har blitt nedprioritert politisk, til tross for at det er nettopp i ungdomsårene grunnlaget for livsmestring, helse, sosial deltakelse og fremtidige muligheter legges. Ungdom har rett til arbeid, fritid, helse og reell innflytelse i samfunnet. Når arbeidsledigheten blant unge nå øker kraftig, samtidig som flere unge uttrykker press, usikkerhet og utenforskap, er det nødvendig med en strukturert og forpliktende politikk som faktisk setter ungdom først.

Disse medlemmer viser til behovet for en offensiv og målrettet satsing på ungdomsarbeid. Arbeid er avgjørende for inkludering, psykisk helse og økonomisk trygghet. Selv om regjeringens ungdomsgaranti og det arbeidsrettede ungdomsprogrammet er et steg i riktig retning, mangler det fortsatt en tydelig nasjonal satsing med konkrete og målbare resultater.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener Sosialistisk Venstrepartis Representantforslag 211 S (2024–2025), jf. Innst. 465 S (2024–2025) inneholdt et ambisiøst mål om 50 000 ungdomsjobber som vil kunne mobilisere både offentlig og privat sektor og gi unge over hele landet reelle muligheter til å komme inn i arbeidslivet.

Dette medlem mener at både de høye ledighets-tallene og situasjonen for unge utdannede i teknologiske fag viser behovet for en langt mer offensiv arbeidsmarkeds- og industripolitikk. Norge må satse stort på grønn industri, offentlig sektor, teknologi, forskning og digital infrastruktur, og sikre at unge får plass både i dagens og fremtidens arbeidsliv.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte legge frem forslag for å gi flere ungdommer muligheter inn i arbeidslivet gjennom å opprette flere ungdomsjobber.»

Forslag 1

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet påpeker at arbeid på natt og sene skift kan være skadelig, og at det kan medføre negative helseeffekter både for unge og voksne. Unge er også avhengig av mer søvn enn voksne siden de er i utviklingsfasen. Disse medlemmer er derfor skeptiske til å innføre

et frislipp av vernet mot nattarbeid for ungdom i arbeidsmiljøloven.

Disse medlemmer viser til statsrådens svar, der det blant annet vises til at ungdom mellom 15 og 18 år i utgangspunktet skal ha arbeidsfri i minst 8 timer som omfatter kl. 23 til 06. Statsråden viser også til EU-direktiv 94/33/EF om vern av unge på arbeidsplassen, som er en del av EØS-avtalen og gir minimumsregler som skal beskytte unge.

Statsråden uttaler videre:

«Det er et generelt krav at personer under 18 år ikke skal utføre arbeid som kan være til skade for deres helse, utvikling eller skolegang, og arbeidstiden skal ikke legges slik at den hindrer skolegang eller det å dra nytte av undervisningen. Dette gjelder både grunnskole og videregående opplæring. Ulike typer arbeid innebærer dessuten ulike belastninger, som kan variere ut fra når på døgnet det er snakk om. Jeg vil derfor være svært forsiktig med å utvide adgangen til nattarbeid for 15–17-åringene uten at det er godt begrunnet i et reelt behov.»

Disse medlemmer er enige med statsråden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er behov for en tydelig liberalisering av arbeidstidsbestemmelsene for ungdom mellom 15 og 18 år. Ungdom utestenges i dag fra deler av arbeidsmarkedet, særlig kvelds- og helgearbeid, til tross for at dette kan gjennomføres innenfor trygge og forsvarlige rammer. Derfor må begrensninger på nattarbeid for denne aldersgruppen fjernes.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag til en endring i arbeidsmiljøloven som fjerner arbeidstidsbestemmelsen for ungdommer mellom 15 og 18 år, som legger begrensninger på nattarbeid.»

Komiteens medlemmer fra Høyre noterer seg at arbeidstidsbestemmelsene for ungdommer i dag allerede inneholder en hel rekke unntak. Det gir snodige utslag, for eksempel som at en ungdom med jobb på restaurant kan jobbe i oppvasken til midnatt, men ikke som servitør. Disse medlemmer er opptatt av at arbeidet ikke skal påvirke skolegangen, men vil presisere at med noe oppmykning av lovverket vil for eksempel flere få mulighet til å til å kunne jobbe til midnatt i skoleferier.

Disse medlemmer merker seg statsrådens argument om at EØS-avtalen må respekteres, men kan ikke se at dette er en hindring for å gi flere ungdommer, i flere sektorer og yrkesgrupper, anledning til å arbeide noe lenger. Disse medlemmer mener at en justering av nevnte bestemmelser vil kunne gi unge som ønsker det, mer rom til å jobbe.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring i arbeidsmiljøloven som tillater flere ungdommer mellom 15 og 18 år, i flere sektorer, å arbeide frem til midnatt.»

Forslag 2

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til statsrådens svar, der hun sier at vi må huske at det her er snakk om barn som ennå ikke er ferdig med grunnskolen, og hovedregelen er at barnearbeid er forbudt. Barn har et særlig behov for et strengt vern, og lange arbeidsøkter vil raskt komme i konflikt med hensynene som reglene om barnearbeid skal ivareta. Å kombinere skolegang med potensielt lange arbeidsvakter kan være skadelig for barnets skolegang og helse.

Disse medlemmer ser derfor ingen grunn til å endre gjeldende regelverk.

Komiteens medlemmer fra Høyre merker seg at det ikke er mulig å arbeide mer enn to timer på skoledager, selv om en skoledag kan variere mye i lengde og noen dager kan være så korte som noen få timer. Disse medlemmer mener at en justering av disse bestemmelsene vil kunne gi unge som ønsker det, mer rom til å jobbe.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede handlingsrommet for å, innenfor Norges folkerettslige forpliktelser, gi noen flere unntak og følgelig la flere ungdommer under 15 år arbeide noe mer enn to timer på skoledager.»

Forslag 3

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regelverket i arbeidsmiljøloven for søndag og helgedag er til for å sikre arbeidstaker tilstrekkelige mengder helgefri. Dette er en viktig rettighet som er innarbeidet i arbeidsmiljøloven. Disse medlemmer vil også vise til at det finnes en rekke unntak til regelverket som gjør det mulig å fravike dette, hvis arbeidsgiver og arbeidstaker skriftlig avtaler dette.

Disse medlemmer viser til statsrådens svar:

«Bakgrunnen for reglene om søndagsarbeid er hensynet til arbeidstakernes sosiale og velferdsmessige behov. Felles hvile- og helgedager er viktig for samfunnet som helhet, fordi de muliggjør aktiviteter som skaper fellesskap og kollektiv samhørighet i samfunnet. Jeg mener det er viktig å holde på prinsippet om en felles fridag.»

Disse medlemmer er enige med statsråden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til forslaget om å tillate arbeid flere søndager på rad, og mener at dagens begrensninger er unødvendige og lite treffsikre. Disse medlemmer legger til grunn at både arbeidsgivere og arbeidstakere er i stand til å inngå frivillige og fleksible avtaler, og mener at regelverket ikke bør legge føringer for hvor mange søndager på rad man kan arbeide.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag til en endring i arbeidsmiljøloven som gjør det mulig å jobbe så mange søndager på rad som arbeidstakeren måtte ønske.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at mange unge arbeidstakere har jobber der arbeid i helger er vanlig, særlig innen service- og handelsnæringene, og særlig gjennom sommersesongen. Disse medlemmer mener at dagens regler for søndagsarbeid i liten grad tar høyde for at arbeid på søndager ofte skjer frivillig og i perioder hvor ungdom har god kapasitet til å arbeide.

Disse medlemmer understreker at hensynet til hvile og fritid fortsatt skal ivaretas, men mener samtidig at noe større fleksibilitet vil kunne gjøre det enklere for unge å få arbeidserfaring uten at det går på bekostning av skole eller helse.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en endring i arbeidsmiljøloven som gjør det mulig å jobbe fem søndager på rad.»

Forslag 4

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til statsrådens (helse- og omsorgsministerens) svar og vil særlig fremheve at det er et grunnleggende prinsipp i alkoholloven at personer som har befatning med alkohol, selv må være over den alder som gjelder for kjøp av varen. Disse medlemmer viser til at det er noen unntak for personer med enkelte fagbrev og i enkelte opplærings situasjoner. Alkohol i gruppe 3 har et særlig stort skadepotensial, og alderskravet er derfor 20 år.

Disse medlemmer er enige med statsråden og vil ikke gå inn for en endring av alkoholloven som forelå i representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til forslagene om endringer i alkoholloven, og mener dagens aldersgrenser for salg, utlevering

og skjenkinger for rigide. Disse medlemmer mener at personer som har nådd myndighetsalder, bør kunne selge, utlevere og skjenke alkohol i alle grupper.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag til en endring i alkoholloven som tillater personer som har nådd myndighetsalder, å selge, utlevere og skjenke alkohol i alkoholgruppe 3.»

Komiteens medlemmer fra Høyre registrerer at i likhet med arbeidstidsbestemmelsene inneholder også alkoholloven en rekke unntak for unge personer som jobber på steder hvor det serveres alkoholholdig drikke. Loven åpner for eksempel for at læringer kan servere alle typer alkohol under opplæring. Med endringer i alkoholloven vil regelverket kunne forenkles og gi flere myndige ungdommer mulighet til å arbeide på serveringssteder.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en endring i alkoholloven som tillater personer som har nådd myndighetsalder, å selge, utlevere eller skjenke alkohol i alkoholgruppe 3 når en person over 20 år har daglig tilsyn med salget.»

Forslag 5

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser igjen til at et grunnleggende prinsipp i alkoholloven skal være at den som selger alkohol, selv skal være den alder som gjelder for kjøp av varen. Disse medlemmer er også bekymret for at ungdom kan møte sosialt press fra venner eller bekjente til å selge alkohol til personer som ikke er gamle nok. Det finnes derimot enkelte unntak som tillater personer som har eller utdanner seg til fagbrev innen kokk-, servitør- og resepsjonistfaget, å servere alkohol.

Disse medlemmer er enige med statsråden i at dagens unntak er tilstrekkelig, og at en endring av regelverket ikke er nødvendig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at også 16-åringer bør kunne utlevere alkohol i gruppe 1 og 2 under daglig tilsyn av person over 18 år, og mener dagens aldersgrenser for salg, utlevering og skjenking er for rigide.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag til en endring i al-

koholloven som tillater personer som har fylt 16 år, å selge, utlevere og skjenke alkohol i alkoholgruppe 1 og 2 når en person over 18 år har daglig tilsyn med salget.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at mange unge har sin første jobb i dagligvarehandelen. Disse medlemmer mener at dagens regelverk kan bidra til å heve terskelen for å ansette ungdom, etter som arbeidsgivere må ta hensyn til at unge ansatte ikke kan utføre alle ordinære arbeidsoppgaver i butikken. Dette kan gjøre ansettelse av yngre arbeidstakere mindre attraktivt.

Disse medlemmer understreker at hensynet til ansvarlig alkoholsalg fortsatt er viktig, men mener at dette kan ivaretas gjennom krav om tilsyn.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en endring i alkoholloven som kan tillate at personer som har fylt 16 år, kan utlevere alkohol i gruppe 1 når en person over 18 år har daglig tilsyn med salget.»

Forslag 6

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er viktig å skjerme søndagen som annerledesdag. Gjeldende regler gir mindre dagligvarebutikker frie åpningstider, og typiske turiststeder kan få unntak etter godkjenning fra statsforvalteren.

Disse medlemmer mener dagens godkjenningsordning er helt nødvendig, og viser for øvrig til statsrådets svar.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet peker også på at Statsforvalterens godkjenningsordning for turistkommuner har utviklet seg til et byråkratisk og lite forutsigbart system som svekker lokalt selvstyre og skaper unødvendige konflikter. Disse medlemmer mener at beslutninger om søndagsåpne butikker i større grad bør overlates til lokale og private aktører, og at særskilte åpningstidsbestemmelser for næringsdrivende bør avvikles.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag om å avvikle særskilte åpningstidsbestemmelser for næringsdrivende.»

Komiteens medlemmer fra Høyre er kjent med at for unge som går på skole, finner arbeid vanligvis sted i helgene. Mange ungdommer både kan og vil arbeide på søndager, men lovens utforming gir store geografiske forskjeller på hvorvidt det er mulig. I dag må kommuner som ønsker å få større selvbestemmelse over åpningstider for salgssteder på søndager, få god-

kjenning til det av staten. Ved å legge avgjørelsen hos kommunene styrkes både det kommunale selvstyret og muligheten for flere salgssteder til å gi ungdommer arbeid i helgene.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en avvikling av Statsforvalterens godkjenningsordning for turistkommuner og overlate til kommunene selv å bestemme hvorvidt det skal være tillatt med søndagsåpne butikker i hele eller deler av kommunen.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag om å myke opp arbeidstidsbestemmelsene for ungdom i arbeidsmiljøloven, som gjør det mulig å jobbe mer og mer attraktivt å ansette unge arbeidstakere.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede handlingsrommet for å, innenfor Norges folkerettslige forpliktelser, gi noen flere unntak og følgelig la flere ungdommer under 15 år arbeide noe mer enn to timer på skoledager.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag til en endring i alkoholloven som tillater personer som har nådd myndighetsalder, å selge, utlevere og skjenke alkohol i alkoholgruppe 3.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag til en endring i tobakksskadeloven som tillater personer som har fylt 16 år, å selge tobakksprodukter.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag til en endring i arbeidsmiljøloven som fjerner arbeidstidsbestemmelsen for ungdommer mellom 15 og 18 år, som legger begrensninger på nattarbeid.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag til en endring i ar-

beidsmiljøloven som gjør det mulig å jobbe så mange søndager på rad som arbeidstakeren måtte ønske.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag til en endring i alkoholloven som tillater personer som har fylt 16 år, å selge, utlevere og skjenke alkohol i alkoholgruppe 1 og 2 når en person over 18 år har daglig tilsyn med salget.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen juni 2026 med et forslag om å avvikle særskilte åpningstidsbestemmelser for næringsdrivende.

Forslag fra Høyre:

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring i arbeidsmiljøloven som tillater flere ungdommer mellom 15 og 18 år, i flere sektorer, å arbeide frem til midnatt.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en endring i arbeidsmiljøloven som gjør det mulig å jobbe fem søndager på rad.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en endring i alkoholloven som tillater personer som har nådd myndighetsalder, å selge, utlevere eller skjenke alkohol i alkoholgruppe 3 når en person over 20 år har daglig tilsyn med salget.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en endring i alkoholloven som kan tillate at personer som har fylt 16 år, kan utlevere alkohol i gruppe 1 når en person over 18 år har daglig tilsyn med salget.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en avvikling av Statsforvalterens godkjenningsordning for turistkommuner og overlate til kommunene selv å bestemme hvorvidt det skal være tillatt med søndagsåpne butikker i hele eller deler av kommunen.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen på egnet måte legge frem forslag for å gi flere ungdommer muligheter inn i arbeidslivet gjennom å opprette flere ungdomsjobber.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:61 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Amalie Gunnufsen, Anna Molberg og Haagen Poppe om å gjøre det enklere for unge å komme i jobb – vedtas ikke.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 10. februar 2026

Marian Hussein

leder og saksordfører

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

25/4492-

5. januar 2026

**Svar på Representantforslag 61 S (2025-2026) fra
stortingsrepresentantene Amalie Gunnufsen, Anna Molberg og Haagen
Poppe om å gjøre det enklere for unge å komme i jobb (dokument 8:61 S
(2025-2026))**

Jeg viser til brev fra komiteen 5. desember 2025 der det bes om en vurdering av representantforslag 61 S (2025–2026) fra stortingsrepresentantene Amalie Gunnufsen, Anna Molberg og Haagen Poppe om å gjøre det enklere for unge å komme i jobb. Jeg vil for øvrig vise til min forgjengers svar på Representantforslag 178 S (2023–2024). Enkelte av forslagene faller også denne gang inn under andre statsråders ansvarsområder. Helse- og omsorgsministeren har utformet svar til forslag nr. 4 og 5 og barne- og familieministeren til forslag nr. 6.

Jeg er enig med forslagsstillerne i at det kan være flere fordeler ved å ha en jobb som ung. Tidlig arbeidserfaring gir muligheter til å knytte kontakter, bygge CV, utvikle selvtillit og ferdigheter i arbeidslivet. En deltids- eller sommerjobb som ungdom kan derfor legge grunnlaget for stabil tilknytning til arbeidsmarkedet senere i livet. Samtidig har unge et særskilt behov for beskyttelse, og må sikres arbeidsbetingelser som er tilpasset deres alder, slik at et tidlig møte med arbeidslivet ikke gjør at deres helse, sikkerhet, utvikling og skolegang blir skadelidende.

Det er en høyere andel sysselsatte unge mellom 15 og 24 år i Norge enn gjennomsnittet i Europa. Om lag halvparten i alderen 15–19 år var sysselsatt i 2024. Sysselsettingsandelen for ungdom i denne aldersgruppen er på et høyere nivå nå enn den har vært siden 1980-tallet. Sysselsettingen blant unge svinger mer over tid og er betydelig mer påvirket av konjunkturene enn for eldre aldersgrupper. Blant de yngste er det svært vanlig å kombinere jobb med utdanning, og flesteparten jobber deltid. Nesten én av tre under 20 år har en

butikkjobb. I tillegg jobber mange innenfor overnatting og servering eller helse- og sosialtjenester.

Jeg har følgende kommentarer til de enkelte forslagene som fremmes i representantforslaget:

Forslag 1 om å tillate ungdom flere ungdommer mellom 15 og 18 år, i flere sektorer, å arbeide frem til midnatt

Jeg legger til grunn at forslagsstillerne med «ungdom» sikter til unge mellom 15 og 18 år som ikke er skolepliktige. Utgangspunktet er at disse ungdommene skal ha arbeidsfri i minst 8 timer som omfatter kl. 23 til 06. Vi har i dag i forskrift en rekke unntak fra dette, som i flere tilfeller åpner for at ungdom kan arbeide frem til midnatt. Disse er knyttet til spesifikke bransjer, typer arbeid og stilling, for eksempel arbeid på lærekontrakt i virksomheter innen hotell- og restauranternæringen.

EU-direktiv 94/33/EF om vern av unge på arbeidsplassen er en del av EØS-avtalen, og gir minimumsregler som skal beskytte unge mot økonomisk utnyttning og mot ethvert arbeid som kan skade deres sikkerhet, helse og deres fysiske, mentale, moralske eller sosiale utvikling eller gripe forstyrrende inn i deres utdanning. Hovedregelen etter direktivet er at barn og ungdom skal ha fri om natten (kl. 22–06 eller 23–07), men ungdom kan tillates å jobbe i nattetidsrommet innen særskilte virksomhetssektorer, men likevel ikke mellom kl. 00 og 04 (med noen få unntak).

Direktivet åpner etter Arbeids- og inkluderingsdepartementets vurdering ikke for generelt å tillate ungdom å arbeide frem til midnatt. Siden dette kun kan tillates «innen særskilte virksomhetssektorer», må direktivet forstås slik at hovedregelen skal være at dette *ikke* er tillatt, og at unntak fra dette utgangspunktet må fastsettes særskilt i regelverket og være knyttet til spesifikke bransjer eller lignende. Også andre folkerettslige forpliktelser, for eksempel Sosialpakten (ETS nr. 163), begrenser adgangen til å tillate ungdommer å arbeide om natten.

Jeg vil også påpeke at nattarbeid anses å være særlig belastende, og at barn og ungdom er blant de mest sårbare arbeidstakerne på grunn av sin unge alder og manglende erfaring og utvikling. Det er et generelt krav at personer under 18 år ikke skal utføre arbeid som kan være til skade for deres helse, utvikling eller skolegang, og arbeidstiden skal ikke legges slik at den hindrer skolegang eller det å dra nytte av undervisningen. Dette gjelder både grunnskole og videregående opplæring. Ulike typer arbeid innebærer dessuten ulike belastninger, som kan variere ut fra når på døgnet det er snakk om. Jeg vil derfor være svært forsiktig med å utvide adgangen til nattarbeid for 15–17-åringene uten at det er godt begrunnet i et reelt behov.

Forslag 2 om utrede handlingsrommet for å, innenfor Norges folkerettslige forpliktelser, gi noen flere unntak i arbeidstidsbestemmelsene for barn, slik at flere barn under 15 år kan arbeide noe mer enn to timer på skoledager

Forslagsstillerne ønsker å få utredet «handlingsrommet» for å, innenfor Norges folkerettslige forpliktelser, gi noen flere unntak i arbeidstidsbestemmelsene for barn, slik at flere «ungdom» under 15 år kan arbeide noe mer enn to timer på skoledager. Med andre ord utrede en endring i arbeidsmiljøloven som tillater «ungdom under 15 år» å arbeide noe mer enn to timer på skoledager. Jeg legger til grunn at med dette menes barn som er under 15 år gamle eller som fortsatt er skolepliktige. For «ungdom», det vil si unge mellom 15 og 18 år som ikke er skolepliktige, gjelder ikke begrensningen på to timer arbeid i døgnet på skoledager.

Arbeid av barn som er under 15 år eller skolepliktige er i utgangspunktet forbudt. Dette er likevel tillatt for kulturelt og lignende arbeid, «lett arbeid» fra fylte 13 år og arbeid som ledd i skolegang eller praktisk yrkesorientering ved fylte 14 år. Det er en forutsetning at arbeidet ikke kan være til skade for sikkerhet, helse, utvikling eller skolegang, og arbeidstiden legges slik at den ikke hindrer skolegang eller hindrer å dra nytte av undervisningen. Dette er i tråd med direktiv 94/33/EF om vern av unge personer på arbeidsplassen.

For barn som er under 15 år eller er skolepliktig skal arbeidstiden etter arbeidsmiljøloven ikke overstige 2 timer i døgnet på dager med undervisning. Dette er i tråd med direktivets artikkel 8 nr. 1 bokstav b slår fast at arbeidstiden skal begrenses til 2 timer hver undervisningsdag og 12 timer i uken for arbeid som utføres under skolegang, men utenfor skoletid. Departementet kan ikke se at direktivet åpner for å gjøre unntak fra denne regelen.

Verken arbeidsmiljøloven eller direktivet gjør et skille mellom korte og lange skoledager. Det at skoledagen er kortere enkelte dager eller kortere for yngre barn, kan etter mitt syn uansett ikke begrunne en utvidelse av den daglige arbeidstiden, slik jeg oppfatter at forslagsstillerne ønsker. Vi må huske at det her er snakk om barn som ennå ikke er ferdig med grunnskolen, hvor hovedregelen er barnearbeid er forbudt. Barn har et særlig behov for et strengt vern, og lange arbeidsøkter vil raskt komme i konflikt med hensynene som reglene om barnearbeid skal ivareta.

Forslag 3 om en endring i arbeidsmiljøloven som gjør det mulig å jobbe fem søndager på rad

Utgangspunktet i arbeidsmiljøloven er at arbeidstaker skal ha fri minst annenhver søn- og helgedag. Jeg vil imidlertid peke på at det allerede finnes flere muligheter til å fravike hovedregelen om hyppighet av søndagsarbeid. Arbeidsgiver og arbeidstaker kan for eksempel skriftlig avtale at det ukentlige fridøgn i en periode kan falle på hver fjerde uke en søn- eller helgedag.

Bakgrunnen for reglene om søndagsarbeid er hensynet til arbeidstakernes sosiale og velferdsmessige behov. Felles hvile- og helgedager er viktig for samfunnet som helhet, fordi de muliggjør aktiviteter som skaper fellesskap og kollektiv samhørighet i samfunnet. Jeg mener det er viktig å holde på prinsippet om en felles fridag.

Jeg har forståelse for at noen unge kan ønske å jobbe flere enn tre søndager på rad. På den annen side er det viktig at også unge har rettigheter og arbeidsvilkår som andre, og gis

mulighet til å delta i samfunnet. Helgen som felles friperiode er av stor verdi for familielivet, fritid og deltakelse i samfunnslivet. Hyppig og vedvarende arbeid på kvelder, netter og i helger kan være uheldig for utbytte for skolegangen, samt at også unge mennesker trenger fridager, og å kunne hvile ut. Det kan også avskjære den enkelte fra sosialt samvær og samfunnsmessig deltakelse.

Selv om forslaget fremmes i forbindelse med arbeid for unge, foreslår forslagstiller dette som en generell endring, og da vil jeg understreke at begrunnelsen som ligger bak begrensningene i søndagsarbeid gjør at det å ha fri på andre tidspunkter i uken ikke uten videre kan kompensere for arbeid på søn- og helgedager.

Jeg vil også understreke at begrensninger i hyppigheten av søn- og helgedagsarbeid har eksistert siden før arbeidsmiljøloven av 2005. Spørsmålet om å åpne for enda større fleksibilitet har vært vurdert flere ganger, og regelen om gjennomsnittsberegning av søndagsarbeid ble lempet senest i 2015, da regelen ble endret fra at arbeidstaker skal ha fra fri minst hver tredje til minst hver fjerde søndag. Jeg mener fleksibiliteten i regelverket allerede er stor uten at hovedregelen om søndagsfri er svekket. Slik bør det etter mitt syn også være framover.

Forslag 4 om å endre alkoholloven slik at personer som har nådd myndighetsalder, kan selge, utlevere og skjenke alkoholgruppe 3 når en person over 20 år har daglig tilsyn med salget.

For regjeringen er det viktig å opprettholde en restriktiv og helhetlig alkoholpolitikk, basert på effektive virkemidler. Et av disse virkemidlene er aldersgrenser for salg, skjenking og utlevering av alkoholholdig drikk, jf. alkoholloven § 1-5.

Et grunnleggende prinsipp i alkoholloven er at personer som har befatning med alkohol selv må være over den alder som gjelder for kjøp av varen. Dette er både av hensyn til at den mindreårige selv ikke skal ha tilgang på alkohol og at den mindreårige ikke skal omsette til bl.a. andre mindreårige.

Det finnes i dag et unntak fra aldersgrensene når det gjelder personer med kokk-, servitør- eller resepsjonistfagbrev, disse kan selge eller skjenke alkoholholdig drikk selv om de er under aldersgrensene i alkoholloven. I tillegg kan lærlinger og elever i kokk-, servitør- eller resepsjonistfag i videregående skole under praktisk opplæring i bedrift, likevel selge og servere alkoholholdig drikk når dette er nødvendig av hensyn til opplæringen. Det er da et vilkår at det foreligger en reell opplæringssituasjon, hvor salg eller servering av alkoholholdig drikk inngår som en del av en fastsatt læreplan.

Alkohol i gruppe 3 har et særlig stort skadepotensial og alderskravet er derfor 20 år. Det er viktig at omsetningen av denne varen foregår i særlig trygge former. Slik jeg ser det, tilsier dette at det ikke bør være mulig for 18 og 19-åringer å selge, skjenke eller utlevere alkoholgruppe 3 selv om en person over 20 år har daglig tilsyn med salget.

På generelt grunnlag er jeg av den oppfatning at det forhold at ikke alle personer over 18 år har anledning til å delta i selve omsetningen av alkoholholdig drikk gruppe 3, ikke er en stor praktisk utfordring som gir grunnlag for å redusere på kravene til omsetning av alkohol. Hensynet til å begrense personer under 20 års befatning med alkohol gruppe 3 er mer tungtveiende. Jeg viser i den sammenheng også til at unntaksbestemmelsen som åpner for at mindreårige lærlinger kan få anledning til å selge alkoholholdig drikk, ivaretar hensynet til de som er under praktisk opplæring med sikte på å utdanne seg til å få fagbrev.

Jeg vil på denne bakgrunn ikke tilrå en endring i alkoholloven som foreslått i representantforslaget

Forslag 5 om å endre alkoholloven slik at personer som har fylt 16 år, kan utlevere alkohol i gruppe 1 når en person over 18 år har daglig tilsyn med salget.

Som vist til i svaret under forslag 4, er et grunnleggende prinsipp i alkoholloven at personer som har befatning med alkohol selv må være over den alder som gjelder for kjøp av varen. Det gjelder også for alkoholholdig drikk gruppe 1. Personer som skal selge, skjenke eller utlevere alkoholholdig drikk gruppe 1 må derfor ha fylt 18 år. For salg av alkoholsvak drikk er det gjort unntak fra aldersgrensen. Unntaket innebærer at personer under 18 år kan selge drikk mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol, f.eks. lettøl, dersom en person over 18 år fører daglig tilsyn med salget, jf. § 1-5 tredje ledd andre punktum.

Jeg vil i forbindelse med dette forslaget, i likhet med for forslaget over, også vise til unntaket fra aldersgrensene når det gjelder personer med kokk-, servitør- eller resepsjonistfagbrev. Disse kan selge eller skjenke alkoholholdig drikk selv om de er under aldersgrensene i alkoholloven. I tillegg kan lærlinger og elever i kokk-, servitør- eller resepsjonistfag i videregående skole under praktisk opplæring i bedrift, likevel selge og servere alkoholholdig drikk når dette er nødvendig av hensyn til opplæringen. Det er da et vilkår at det foreligger en reell opplæringssituasjon, hvor salg eller servering av alkoholholdig drikk inngår som en del av en fastsatt læreplan. Jeg mener de ovennevnte unntakene i dagens regelverk i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til å få unge ut i arbeidslivet.

Jeg vil på denne bakgrunn ikke tilrå en endring i alkoholloven som foreslått i representantforslaget.

Forslag 6 om å avvikle statsforvalterens godkjenningsordning knyttet til søndagsåpne butikker

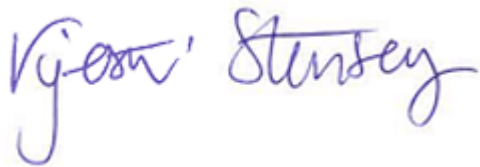
De siste tiårene har åpningstidene i varehandelen blitt vesentlig utvidet på kveldstid, ikke minst i dagligvarehandelen, etter at det ble frie åpningstider mandag til lørdag. Dette antas å ha skapt jobbmuligheter for skoleungdom. Det kan likevel være et visst potensiale for tilleggssysselsetting av skoleungdom på vanlige søndager, men mer søndagsarbeid kan gå på bekostning av andre hensyn.

Det er gitt forskrifter som gir status som typisk turiststed et stort antall steder i landet. Her er det normalt mulig med søndagsåpne butikker, i alle fall deler av året. Dessuten har mindre

dagligvarebutikker frie åpningstider i medhold av helligdagsfredloven § 5 andre ledd nr. 1. Lønnsomhet er en forutsetning for at unge skal få jobb i varehandelen på søndager. Fordi lengre åpningstid ikke nødvendigvis medfører økt samlet konsum, kan det å spre handelen på ytterligere en arbeidsdag svekke lønnsomheten, og dermed påvirke åpningstider og arbeidstiden ellers i uka.

Dersom kommunene skulle få myndighet til å tillate faste utsalgssteder uansett størrelse og vareutvalg å selge varer til forbrukere på vanlige søndager, er det fare for at næringsdrivende vil erfare at ulikheter mellom lokale regler vrir konkurransen. Antakelig vil virkningen over tid bli flere søndagsåpne butikker og en svekkelse av søndagen som annerledesdag. Begge deler er uheldig. Vi viser for øvrig til Stortingets behandling av Dokument 8:6 L (2020-2021) og Dokument 8:178 S (2023-2024). Vi viser også til drøftingen i NOU 2017: 17 punkt 7.2.4 hvor utvalget konkluderte med at kommunene bare bør «få rettsleg kompetanse til å regulere opningstidene innanfor rammer som sikrar at reguleringa ikkje blir konkurransevidande».

Med hilsen

Kjersti Stenseng

